

ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Σκηνή πρώτη: Στην τελευταία τάξη Λυκείου ο Θεολόγος βλέπει μαθητή, που έχει συμπληρώσει τα 18 του χρόνια, κατά τη διάρκεια της παράδοσης, να μιλάει

στο κινητό του τηλέφωνο. Αναφέρει το γεγονός στον διευθυντή του σχολείου. Κάποιοι φίλοι του μαθητή τότε υπογράφουν υπεύθυνες δηλώσεις ότι δεν επιθυμούν να παρακολουθούν το μάθημα των Θρησκευτικών, πράγμα που γίνεται.

Σκηνή δεύτερη: Δύο μαθήτριες της Β' Γυμνασίου έχουν πάρει απαλλαγή, μετά από δήλωση του κηδεμόνα τους, από το μάθημα των Θρησκευτικών. Παρακολουθούν μάθημα σε διαφορετικό τμήμα της ίδιας τάξης. Κάνουν όμως φασαρία και ο καθηγητής που διδάσκει τις απομακρύνει από την τάξη. Αποτελεί όμως ζήτημα που πρέπει να γραφεί η απουσία. Στο απουσιολόγιο του τμήματος που παρακολουθούσαν δε γίνεται, γιατί οι μαθήτριες δεν είναι ενταγμένες σε αυτό, ενώ και ο θεολόγος (που έκανε μάθημα στο τμήμα που ανήκουν οι μαθήτριες) δε θέλει να υπογράψει την απουσία, γιατί δεν είχε επιβάλλει αυτός την ωριαία απομάκρυνση.

Σκηνή τρίτη: Γονέας θεωρεί ότι ο γιος του δεν βαθμολογήθηκε δίκαια στο διαγώνισμα του Α' τετραμήνου στο μάθημα των Θρησκευτικών. Επισκέπτεται το σχολείο, συζητάει με το θεολόγο καθηγητή, που του εξηγεί την αιτία της κακής απόδοσης του μαθητή. Δεν πείθεται όμως. Αντίθετα θεωρεί ότι ο εκπαιδευτικός αντιπαθεί το γιο

του. Υποβάλλει λοιπόν μία υπεύθυνη δήλωση με την οποία ζητάει την απαλλαγή του παιδιού του από το μάθημα των Θρησκευτικών.

Οι τρεις παραπάνω σκηνές φανερώνουν ότι το μάθημα των Θρησκευτικών και οι θεολόγοι καθηγητές που το διδάσκουν, πολύ εύκολα μπορούν να αποτελέσουν τον «αδύνατο κρίκο» της σχολικής καθημερινότητας, Οπότε το ερώτημα, που είναι άμεση συνέπεια της παραπάνω κατάστασης, τίθεται «αμείλικτα»: Θεωρείται αναμφισβήτητη η αξία των Θρησκευτικών ή πολύ εύκολα μπορούν να απαξιωθούν με προφανείς συνέπειες και για το μάθημα και για τους εκπαιδευτικούς που το διδάσκουν; Οι σκέψεις που θα ακολουθήσουν στη συνέχεια θα προσπαθήσουν να δώσουν απάντηση.

***

Στο σύγχρονο ελληνικό σχολείο, όπως είναι γνωστό, υπάρχει μία μεγάλη ποικιλία μαθημάτων. Προφανώς όλα αυτά χρησιμεύουν για να μπορέσουν να διαμορφώσουν το χαρακτήρα του νέου ανθρώπου και να τον βοηθήσουν να γίνει μία ολοκληρωμένη προσωπικότητα, όπως άλλωστε τονίζεται και στο νόμο 1566/85 που καθορίζει τις βασικές αρχές της εκπαίδευσης στον τόπο μας. Για την πραγματοποίηση αυτών των στόχων ο μαθητής αποκτάει γνώσεις και καλλιεργεί δεξιότητες που θα του φανούν χρήσιμες στη μετέπειτα ζωή του, και θα τον βοηθήσουν να ερμηνεύσει τη σύγχρονη πραγματικότητα. Αυτό σημαίνει πως ένα μάθημα για να έχει λόγο ύπαρξης στο ωρολόγιο πρόγραμμα θα πρέπει να συμβάλλει στην υλοποίηση των παραπάνω επιδιώξεων. Διαφορετικά είναι πολύ δύσκολο να πείσει για την αξία του και να θεωρηθεί απαραίτητο για το σημερινό μαθητή, οπότε θα αμφισβητείται συνεχώς και θα ακούγονται φωνές για την κατάργησή του.

Όλα αυτά αφορούν κατεξοχήν το μάθημα των Θρησκευτικών. Για κανένα άλλο δεν έχει γίνει τόσο μεγάλη συζήτηση για το ρόλο που πρέπει να έχει στο πρόγραμμα των μαθημάτων, και δεν υπάρχουν τόσες ενστάσεις για την αξία του. Φυσικά το ίδιο (δηλ. απαλλαγές ή αλλαγή χαρακτηριστικών) θα μπορούσε να ισχύσει ενδεχομένως και για άλλα μαθήματα, όπως για παράδειγμα την Ιστορία ή τη

Γλωσσική διδασκαλία, αφού πολλοί σημερινοί μαθητές προέρχονται από άλλες εθνικές ή γλωσσικές παραδόσεις.

Πάντως ένα σχολείο στο οποίο δε θα υπήρχε θρησκευτικό μάθημα θα

έπασχε από μεγάλες ελλείψεις. Αν δεν είναι ενταγμένο στο σχολικό πρόγραμμα το θρησκευτικό μάθημα ο μαθητής θα αγνοούσε, εκτός των άλλων, και σημαντικές πολιτισμικές παραμέτρους. Για παράδειγμα δε θα είχε την

ευκαιρία να ακούσει την αφήγηση της Δημιουργίας, όπως την περιγράφει η Παλαιά Διαθήκη, που αποτελεί ένα από τα θεμέλια του δυτικού πολιτισμού, και είναι βασικό κείμενο αφετηρίας αφού έδωσε το έναυσμα για να μπορέσουν διανοητές να διατυπώσουν τις απόψεις τους για την αρχή της ζωής (θεωρία εξέλιξης, Bing Bang κοκ), ενώ βοήθησε τον άνθρωπο να συνειδητοποιήσει την ανάγκη του σεβασμού της ζωής και να ευαισθητοποιηθεί. Ακόμη και στις περιπτώσεις που αποτέλεσε επίκεντρο διαμάχης έγινε αιτία να γνωρίσει άνθιση η κριτική σκέψη. Η γνώση της λοιπόν είναι το ίδιο σημαντική με τη γνώση του πυθαγορείου θεωρήματος, της Magna Charta, των φιλοσοφικών αντιλήψεων του Πλάτωνα, της ρωμαϊκής νομικής συμβολής, των νόμων της Φυσικής, της Χημείας κοκ

Σε κάθε περίπτωση το ερώτημα είναι αν ένα θρησκευτικό μάθημα έχει θέση στο σημερινό σχολείο ή όχι. Προσφέρει πραγματικά στη διαπαιδαγώγηση του σημερινού νέου ανθρώπου ή αποτελεί ένα απολίθωμα του παρελθόντος που παραμένει στο σχολικό πρόγραμμα επειδή το «θέλει η ελληνική οικογένεια», όπως έχει ακουστεί (!) ή επειδή το επιβάλλει η ιεραρχία της εκκλησίας; Με άλλα λόγια, τι μπορεί να προσφέρει σήμερα η θρησκευτική παιδεία, ώστε να αξίζει να συνεχίζει να υπάρχει, τη στιγμή που πολλά στοιχεία της, όπως για παράδειγμα η ιστορία των θρησκευτικών ιδεών ή ο πολιτιστικός πλούτος που είναι απόρροια μιας θρησκείας μπορούν να καλυφτούν από άλλα μαθήματα, όπως την Ιστορία ή την Αισθητική Αγωγή.

Προηγουμένως τονίστηκε πως στόχος της παιδείας είναι η δημιουργία ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων που θα μπορούν να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της σημερινής κοινωνίας. Όπως τονίστηκε πως θα μπορούσε να επιτευχτεί αυτό, τη στιγμή που ο νέος άνθρωπος θα στερούνταν ενός βασικού εργαλείου που είναι η γνωριμία με το θρησκευτικό φαινόμενο και τις εκφάνσεις του στον τόπο μας, που είναι βασικά συστατικά πολλών εκδηλώσεων της σημερινής πραγματικότητας;

Βέβαια είναι απαραίτητο ο λόγος για τα Θρησκευτικά να λάβει υπόψη του τα χαρακτηριστικά τα οποία διακρίνουν τη σύγχρονη κοινωνία για να μπορέσει να βοηθήσει το μάθημα –και τους εκπαιδευτικούς που το διδάσκουν- να αναδείξουν την αναγκαιότητά της ύπαρξής του σε ένα σύγχρονο σχολικό πρόγραμμα. Ο προβληματισμός για να είναι γόνιμος, θα πρέπει να αφορά μία εκ νέου οριοθέτηση των σκοπών των Θρησκευτικών, για να μπορέσει να είναι σύστοιχο με τη σημερινή πραγματικότητα και να θεωρηθεί έτσι απαραίτητο να διδάσκεται στη νεολαία, που ζει και κινείται σε ρυθμούς του τώρα. Κάτω λοιπόν από αυτή την προοπτική, είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό από όλους τους ενδιαφερόμενους ότι δεν πρέπει να αντιπαρέλθουν την πραγματικότητα και να

εφησυχάσουν ή να χρησιμοποιήσουν ακατάλληλα δεδομένα για την ερμηνεία της. Να τονιστεί πως πλέον ακατάλληλο, είναι η παραδοσιαρχία και οι παρενέργειες που προκύπτουν από αυτή, όταν

χρησιμοποιείται ως εργαλείο ερμηνείας, διεκδικώντας μάλιστα και τη θέση της γνήσιας παράδοσης.